

Azərbaycanın Vətən müharibəsində qələbəsindən sonra Prezident İlham Əliyevin verdiyi ilk qərarlardan biri Şuşanın mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi oldu. Əslində, bu, özlüyündə çox böyük mesaj idi ki, Azərbaycan Qarabağa öz mədəniyyəti ilə qayıdır. Azərbaycan Qarabağa təkəcə enerji, iqtisadi layihələrlə deyil, eyni zamanda, yumşaq güclə qayıdır.

Azərbaycan Qarabağa böyük layihələrlə qayıdır

Vətən müharibəsində Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu 30 ilə yaxın işğal altında olan əzəli yurd yerlərimizi azad etdi. İşğal müddətində Ermənistan tərəfindən bəşəri dəyərlər, beynəlxalq konvensiyalar heçə sayılaraq xalqımızın çoxəsrlik maddi-mədəni mirasına qarşı vandalizm, talançılıq siyasəti həyata keçirilib. Sosial infrastrukturlarla yanaşı, dini-mədəni abidələrə, mədəyyət müəssisələrinə qarşı da soyqırımı törədilib.

İşğala son qoyulduqdan sonra Azərbaycanın mədəniyyət və sənət beşiyi sayılan Qarabağda mədəniyyət abidələrinin bərpası istiqamətində mühüm işlər görülüb.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən ilkin monitorinqlər aparılıb. Şuşa, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Xocavənd, Qubadlı, Ağdam, Tərtər, Laçın və Kəlbəcər rayonlarında həyata keçirilmiş monitorinqlər zamanı dövlət qeydiyyatında olan 403 tarix-mədəniyyət abidəsinə baxış keçirilib. Bundan əlavə, həmin ərazilərdə yerləşən dövlət qeydiyyatında olmayan tarixi, memarlıq, arxeoloji əlamət daşıyan 162 obyektin monitorinqi aparılıb. İlkin monitorinqlər zamanı 864 mədəniyyət müəssisəsi aşkar edilib ki, onlardan 462-si kitabxana, 348-i klub müəssisəsi, 20-si muzey, 26-sı uşaq musiqi məktəbi, 1-i kinoteatr, 2-si teatr, 2-si qalereya, 3-ü kinoklubdur. Monitorinqlərin nəticələri göstərir ki, işğaldan azad olunmuş ərazilərdə tarixi-mədəniyyət abidələrinin 95 faizi dağıdılmış vəziyyətdədir.

Bu rayonların hər birində mədəniyyət evləri, kinoteatrlar, muzeylər, kitabxanalar, şəkil qalereyaları, bəzi rayonlarda kinoprokat idarələri fəaliyyət göstərirdi. Xocavənd rayonunda işğaldan əvvəl 41 klub, 40 kitabxana, Laçın rayonunda 217 mədəniyyət müəssisəsi, Kəlbəcər rayonunda 1 muzey, 172 mədəniyyət obyekti, Ağdərə rayonunda 62 klub, 51 kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Ağdam rayonunda 71

kitabxana, 27 klub; 13 mədəniyyət evi, dram teatri, ölkəşünaslıq muzeyi, Çörək muzeyi, Cəbrayıl rayonunda 78 kitabxana, 32 klub, 1 mədəniyyət evi, 3 musiqi məktəbi, Füzuli rayonunda 90 kitabxana, 79 klub, 9 musiqi məktəbi, Tarix-diyarşünaslıq muzeyi, şəkil qalereyası, Qubadlı rayonunda 47 kitabxana, 23 klub, 8 mədəniyyət evi, 6 ölkəşünaslıq muzeyi, Zəngilan rayonunda 128 mədəniyyət müəssisəsi, 21 kinoklub, 2 Diyarşünaslıq muzeyi əhaliyə xidmət göstərirdi. Bunların hamısı, demək olar ki, yerlə-yeksan edilib.

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan olunan Şuşada tarixi abidələrin bərpası işləri davam edir. Ötən il mayın 12–13-də vaxtilə Şuşanın Cıdır düzündə təşkil olunan ənənəvi Xarıbülbül musiqi festivalı 29 ildən sonra böyük coşqu ilə yenidən keçirildi. Festivalda ölkəmizin müxtəlif bölgələrində yaşayan ayrı-ayrı xalqların musiqi qrupları və ifaçıları öz çıxışları ilə Azərbaycanın millətindən, dinindən asılı olmayaraq hər bir kəsin vahid Vətəni olduğu mesajını bütün dünyaya çatdırdı.

2021-ci il avqustun 29-da Şuşada görkəmli şair və dövlət xadimi Molla Pənah Vəqifin məqbərə-muzey kompleksinin təmir-bərpa və yenidənqurmadan sonra açılışı keçirildi. Avqustun 30-da isə ənənəvi Vəqif Poeziya Günlərinin açılışı oldu. Şəhərdə Natəvan bulağı və Bülbülün ev-muzeyinin açılışı keçirildi. Vəqif Poeziya Günləri çərçivəsində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən təşkil edilən "Qarabağ Azərbaycan mədəniyyətinin incisidir" və "Yenidən doğma diyar. Qarabağın sənət inciləri" sergiləri təşkil olundu. Şuşadakı xalçaçılıq qalereyasında keçirilən "Yenidən doğma diyar. Qarabağın sənət inciləri" sergisində Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Milli Xalça muzeyi tərəfindən xovlu və xovsuz xalçalar, xalça məmulatları, milli tikmə və geyim dəstləri, bədii metal nümunələri təqdim edildi.

Vaxtilə Qarabağın ən böyük yaşayış məntəqəsi olan Ağdam şəhəri işğal

zamanı yerlə-yeksan edilib, bütün sosial-mədəni infrastruktur dağıdılıb. Ağdamda da geniş yenidənqurma işləri həyata keçirilir. Ağdamda İşğal və Zəfər muzeyləri inşa olunacaq. Bu muzeylər kompleksinin konsepsiyası İtaliya şirkəti tərəfindən hazırlanıb. Muzeylər həm 30 illik işğal dövründə Azərbaycan xalqının keçdiyi çox çətin yolu göstərəcək, eyni zamanda, 44 gündə 30 illik işğala son qoyan müzəffər Azərbaycan Ordusunun qüdrətini nümayiş etdirəcək. Kompleksin ümumi ərazisi 22,5 hektar olacaq.

Düşmən tərəfindən yerlə-yeksan edilən Cəbrayıl şəhərinə də yeni həyat qayıdır. Ötən il oktyabrın 4-də Cəbrayıl da həm yaşayış binasının, həm də Cəbrayıl Memorial Kompleksinin təməli qoyulub. Memorial kompleks Bayraq meydanı, İşğal muzeyi və Ermənistanın işğalçılıq siyasətinin ümumi mənzərəsini əks etdirən dağıntıların nümayiş etdiriləcəyi sahədən ibarət olacaq. Həmçinin Cəbrayıl da düşmən işğalına son qoyan qüdrətli Azərbaycan Ordusuna həsr olunan Zəfər pavilyonu və hərbi texnikaların açıq səma altında nümayiş olunacağı Döyüş muzeyi yaradılacaq. Cəbrayıl şəhərində Türkiyə–Azərbaycan Dostluq Parkı da salınacaq.

Prezident İlham Əliyev ötən il oktyabrın 17-də Füzuli Memorial Kompleksinin layihələndirilməsi və tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

2021-ci il oktyabrın 18-də Füzuli şəhərinin bərpasının və Füzuli Memorial Kompleksinin təməli qoyulub. Şəhərin mərkəzi hissəsində yaradılacaq Füzuli Memorial Kompleksi İşğal muzeyi və Memorial parkı, Zəfər muzeyi, Zəfər abidəsi və Bayraq meydanını əhatə edəcək.

Vətən müharibəsində erməni işğalından azad olunmuş bölgələrdə kitabxanaların fondlarının bərpası işinə dəstək məqsədilə "Qarabağa kitabla gedək!" layihəsi təqdim edilib. Layihə çərçivəsində artıq 60 mindən çox kitab toplanıb.

Noyabrın 24-də Vətən müharibəsində şanlı Zəfərimizin birinci ildönümünə həsr olunmuş "Böyük Qayıdış: mədəniyyətin dirçəlişi" adlı beynəlxalq konfrans keçirilib. Tədbir çərçivəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yerləşən tarix və mədəniyyət abidələrinə qarşı Ermənistan Respublikası tərəfindən həyata keçirilmiş dağıntı, vandallıq və mənimləmə faktlarını özündə əks etdirən "Azadlıqda olan abidələr" adlı fotosərgi təşkil edilib.